

TERMINOLOGICAL INTERFERENCES IN FOOD INDUSTRY LANGUAGE

Alice Iuliana Roșu

Lecturer, PhD, “Ștefan cel Mare” University of Suceava

Abstract: Having in view that the specialized lexicon of food industry includes examples of terminological interferences with other sciences such as chemistry, mathematics, physics, biology and others as well, the present paper aims at identifying the categories of interdisciplinary terms that occur in these scientific fields. More exactly, how they can be differentiated and comprehended in terms of their semantic identity and interdisciplinary character.

Keywords: semantic identity, interdisciplinary specialized lexicon, interdisciplinary terms.

Lucrarea de față reprezintă un studiu de terminologie asupra lexicului specializat din domeniul industriei alimentare din perspectivă lingvistică, descriptivă, al cărui obiectiv constă în identificarea unor categorii de termeni specializați interdisciplinari.

Apariția limbajelor specializate în cadrul oricărei limbi este determinată, pe de o parte, de existența și de funcționarea limbii literare, și, pe de altă parte, de nivelul de dezvoltare economică și de condițiile sociale și istorice ale poporului care uzează de această limbă. Limbajele științifice și tehnice sunt rezultatul unui proces de formare îndelungat, care poate varia ca ritm și ca intensitate în funcție de anumiți factori.

Industria alimentară românească propriu-zisă s-a dezvoltat o dată cu evenimentele socio-politice și culturale care au avut loc la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Aceasta este o ramură complexă, care cuprinde în cadrul ei mai multe subramuri de producție, grupate în trei categorii de bază: subramuri producătoare de alimente proaspete și conservate, de băuturi alcoolice și nealcoolice și de produse din tutun.¹

1.1. Inițierea terminologiei alimentare în epoca veche și perioada 1780-1830

Terminologia unui domeniu nu poate fi studiată fără a se recurge la practica discursului și la conceptualizarea realului de către societate în istorie². În ceea ce privește reflectarea realului la nivelul terminologiei alimentare a limbii române, informații importante se regăsesc în relatările unor călători străini sau în socotelile unor locuri de popas din orașele transilvănene Brașov și Cluj, care găzduiau sau ospătau pe solii munteni sau moldoveni în drum spre Buda sau Viena.

Cel mai vechi text românesc de profil alimentar datează din a doua jumătate a secolului al XVII-lea, din epoca brâncovenească. Acesta a fost editat în 1997 de Fundația Culturală Română sub titlul *O lume într-o carte de bucate. Manuscris din epoca brâncovenească* și furnizează informații despre obiceiurile alimentare la români, mai exact despre ospetele de la curțile boierești și domnești, termenii înregistrați definind o anumită clasă socială.

¹Vezi Constantin Banu, (coord.), *Tratat de industrie alimentară*, Editura Asab, București, 2008, p.18.

²Petronela Savin, *Universul din lingură*, Institutul European Iași, 2012, p.18.

Inițierea terminologiei alimentare este determinată de începuturile terminologiei științelor fizico-chimice, și anume, se leagă de prezența câtorva termeni specifici acestor științe în scrierile lui D.Cantemir și în puține alte scrieri românești contemporane³. Din *Scara a numerelor și cuvintelor streine țilcuitoare*, de la începutul *Istoriei ieroglifice*, reținem: *atom, energhie, experienție, fizic* „fizician”, *metalon, metafizic*, care, cu excepția lui *experienție*, de origine latină, sunt de proveniență greacă, după cum menționează autorul însuși. Numărul termenilor fizico-chimici din limba română crește spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, o dată cu traducerea unor scrieri cu conținut geografic sau medical. Textul cel mai important este manuscrisul intitulat *Gramatica fizicii*, traducere din limba italiană, făcută de Amfilohie Hotiniul, în Moldova, pe la 1790. Partea întâi a acestei lucrări tratează unele probleme de fizică, în care apar, pentru prima dată în limba română, câteva noțiuni elementare din acest domeniu.

Neologismele propriu-zise sunt mai puține și au un pronunțat aspect italian sau neogrecesc: *areometro, barometru, cilindru, electricita, machina pneumatica, magnet, microscopeon, recipient, tub*. Dintre numeroasele calcuri vom cita câteva: *apropiere* „proprietate”, *arătare* „demonstrație”, *batirea luminii* „reflexie”, *cămara întunecoasa* „camera obscura”, *desime* „densitate”, *despartire* „diviziune”, *cercare* „experiența”, *odihna* „repaus”, *particele* „molecule”. Această listă de calcuri arată că, la sfârșitul secolului al XVIII –lea și chiar mai târziu, mulți dintre traducătorii sau autorii de scrieri cu conținut științific evitau în general împrumuturile, de teamă că, folosindu-le, nu vor fi înțeleși, și, mai ales, atrag atenția asupra faptului că o astfel de terminologie nu se putea menține în limba română. Vocabularul științific care apare în anii 1780 – 1836 se opune lexicului popular și terminologiei științifice populare, chiar dacă uneori, se mai apelează la acestea din teama de a nu inova excesiv.

Din analiza evoluției stilurilor funcționale ale limbii române literare vechi efectuată de Gh.Chivu⁴, reiese că stilul științific, în perioada 1532-1640, se constituie din texte științifice și tehnice create prin traducerea sau imitarea unor modele stilistice provenite din culturile de prestigiu ale vremii, neputându-se vorbi încă de o „literatură științifică propriu-zisă”. Totuși, lucrări ca *Liturghierul* (o tipăritură coresiană, apărută în 1570 la Brașov), *Începătura de nuiale* din *Codicele popii Bratul*, *Catehismul*, *Gromovnicul* prezintă o serie de particularități lingvistice comune care subscriu principiilor de bază ale comunicării tehnice sau științifice: neutralitatea, claritatea și precizia.

În perioada 1640-1780, se observă o diversificare a scrierilor științifice și o creștere considerabilă a numărului lucrărilor manuscrise sau tipărite care evidențiază nu atât o continuare a situației existente înainte de mijlocul secolului al XVII-lea, cât rezultatul unei dezvoltări fără precedent a diverselor domenii ale științei românești. Din punct de vedere cronologic menționăm primele lucrări științifice, *Geografie a Ardealului*, manuscris transilvănean alcătuit la mijlocul secolului al XVII-lea, și traducerea *Gramaticii Slovenești* a lui Smotrički, în 1672-1673. Aceșora li s-a alăturat, la sfârșitul deceniului al nouălea al secolului al XVII-lea, prima lucrare filozofică, *Pentru singur țiitorul gând*, traducerea tratatului *Despre rațiunea dominantă*, inclusă în *Biblia de la București*, iar, la începutul veacului următor, primele scrieri științifice istorice: *Hronicul vechimei a romano-moldovlahilor* de D.Cantemir, *Istoria Țării Rumănești* de C. Cantacuzino și *De neamul moldovenilor*, respectiv *Istoria de crăiia ungurească*, prelucrate de M.Costin după *Origines et occasus Transsylvanorum* de L.Toppeltin. Ulterior, a început traducerea scrierilor medicale culte moderne și, din anul 1777, datează primul manual de matematică, *Ducere de mâna*

³Apud N.A. Ursu, J. Byck, *Vocabularul științific și tehnic în limba română din secolul al XVIII-lea*, în „Studii și cercetări lingvistice”, V (1954), fasc.1-2, p.31.

⁴ Chivu, Gh., *Limba română de la primele texte până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, Univers enciclopedic, București, 2000, p 66.

cătră aritmetica sau socoteala pentru traba pruncilor rumânești celor neuniților, ce se învață în scoale ceale mici.

Referitor la textele tehnice din această perioadă, acestea sunt mai puțin diversificate în comparație cu cele destinate diferitelor domenii ale științei, marea majoritate constituind îndrumare în practicarea unor profesii sau în oficierea slujbelor religioase, și manuscrise destinate prezicerii viitorului. Menționăm primele lucrări despre alimente: *Calendarul*, tipărit la Brașov în 1733, respectiv capitolul *Pentru semințe și Cartea întru carea să scriu mâncările*, copiată de Mihai Logofăt în 1749, ce conțin indicații utile pentru practicarea agriculturii și pentru gastronomie. Ultima cuprinde două categorii de cuvinte: nume de plante, legume și fructe comestibile și numele unor substanțe chimice de uz culinar (*anason, busiuc, capera, dafin, gutuie, izmă, lămâie, piper, sparanghel, belgiuin, colofaniu, fier, moscos, șofran, zahar* etc.), constituind o sursă importantă de studiu și de cercetare din punct de vedere al terminologiei populare specifice domeniului alimentației. Din moment ce industria alimentară nu s-a diferențiat ca domeniu de activitate individualizat, ca diviziune socială a muncii, decât târziu, la începutul secolului al XX-lea, se observă că terminologia științifică aferentă acestui domeniu, a „împrumutat” termeni de specialitate din alte terminologii înrudite sau cu afinități comune. De exemplu, în cadrul terminologiei medicale, se disting numele unor substanțe care ulterior vor deveni componente ale terminologiei fizico-chimice: *anagalidă, oxalidă, saporina, argint viu, camfor, extract, mercurie, terpenină, vitriol* etc., înglobate în terminologia domeniului industriei alimentare.

Trebuie să remarcăm că, la baza traducerilor și adaptărilor nou apărute în această perioadă, stau din ce în ce mai frecvent originale redactate în limbile latină și neogreacă, cărora li se adaugă surse scrise în limbi romanice occidentale (italiană și franceză) sau în limba germană. Este important să subliniem că scrierile științifice și tehnice păstrate din perioada 1640-1780 se impun atenției, mai mult prin terminologie, decât prin particularități morfologice, sintactice sau de organizare a materiei. În acest sens, consultând lucrarea lui N.A.Ursu⁵, care aduce în discuție problematica formării terminologiei științifice românești sub aspect neologic, am urmărit procesul de creare, îmbogățire și perfecționare a terminologiei de specialitate aparținând domeniului industriei alimentare românești, concomitent cu marcarea principalelor momente de intrare în limbă a termenilor specifici și sursele acestora. Se impune o precizare: cum domeniul industriei alimentare este unul complex, structurat pe două direcții din punct de vedere al studiului, în discipline fundamentale (matematică, fizică, chimie) și discipline de specialitate (tehnologia panificației, a laptelui, a cărnii și fermentativă), am considerat util ca analiza noastră să abordeze și terminologiile specifice științelor naturale și agronomiei ca domenii sursă pentru domeniul în chestiune.

Din terminologia științelor naturale, menționăm următoarele lucrări importante *Istoria naturei sau a firei*, preluată de Gh.Șincai după I.H.Hellmuth, între 1806-1810, care cuprinde pe lângă numeroși termeni populari și multe neologisme: *alcalin, alge, cristai* „cristal”, *infuzorii, mineriuri, semimetalluri, sulfure* „sulf”, calcuri sau perifrize cum sunt: *amestecare* „aliaj”, *curgător* „fluid”, *desface* „dizolva”, *modru de a se ține deolaltă* „coeziune”; *Istoria naturală* preluată de Iacob Cihac, după diferite tratate germane: *ațid* „acid”, *cristal, cristalizație, cristalografie, fermenta, fibră, fluor, formație, gaz, granulos, substanție, țilindric, ținc* „zinc”; *Învățăture de multe științe* (Sibiu, 1811), tradusă din grecește de arhimandritul Nicodim Greceanu, fapt ce explică prezența multor termeni de origine greacă: *arsenicon, magnit, imimetalla* „semimetale” (alături de calculul *jumătăți de metale*).

Terminologia agronomică a manifestat o influență semnificativă asupra terminologiei industriei alimentare, ilustrată de următoarele lucrări: în anul 1812, la Buda, sunt tipărite

⁵ N. A. Ursu, *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică, București, 1962.

două broșuri despre fabricarea zahărului, prima se intitulează *Pentru facerea zaharului din mustureață de jugastru*, tradusă de Petru Maior, neologismele folosite în această lucrare au aspect latinesc sau italian: *cilindru, cristal, diametru, elastic, odora* „mirosi”, *sapor* „gust”; iar, a doua, *Învățătura de a face sirup și zahar din mustul tuleilor de cucuruz, după ce s-a cules cucuruzul de pre ei*, tradusă după I. Neuhold. Menționăm cel dintâi tratat elementar de viticultură în limba română, *Învățătura despre agonisirea viței de vie și despre măiestria de a face vin, vinars și oțet*, tipărit la Buda, în 1813, care este o traducere a lui P. Maior după compendiul german al abatelui L. Mitterpacher și care conține numeroase neologisme de proveniență latină sau italiană, ori din ambele limbi în același timp: *areometru, atmosferă, distilație, fermentație, fluid, fluiditate, forță, fruct, licoare, spirit* „alcool”, *sustanța* „substanță”, *termometru, vinata* „tescovina”.

Vocabularul științific care apare în anii 1780-1836 se opune lexicului popular și terminologiei științifice populare, chiar dacă uneori, se mai apelează la acestea din teama de a nu inova excesiv. Se observă că lucrările care apar în această perioadă reflectă începutul unor schimbări fundamentale în structura vocabularului limbii literare. Traduse foarte adesea din limbi străine, textele științifice acceptă construcții și procedee particulare, puțin numeroase la început, care se vor evidenția ulterior, după 1836, odată cu modernizarea structurilor sintactice ale limbii române literare. Termenii de origine latină sau romanică pătrund într-un număr mult mai mare decât în perioada anterioară, majoritatea acestora aparținând terminologiilor speciale din diverse ramuri ale științei. I.Gheție susține că este greu de precizat idiomul de origine al termenilor care circulă în limba literară, aceștia având uneori o etimologie multiplă⁶.

1.2. Evoluția terminologiei alimentare moderne în perioada 1830-1900

Două lucrări care datează de la sfârșitul secolului al XIX-lea (tipărite în 1895), *Igiena țaranului român. Locuința, încălzăminte și îmbrăcăminte. Alimentațiunea în diferitele regiuni ale țării și în diferite timpuri ale anului*, scrisă de dr. Gheorghe Crăiniceanu și *Igiena țaranului. Locuința, luminatul și încălzitul ei, îmbrăcăminte, încălzăminte, alimentațiunea țaranului în deosebitele epoce ale anului și în deosebitele regiuni ale țării*, scrisă de Nicolae Manolescu, profesor de oftalmologie la Universitatea din București, conțin descrieri metodice asupra alimentației în mediul țărănesc.

O traducere din franceză, importantă pentru terminologia agronomică, tipărită în 1850 la București, *Curs elementar de agricultura și de economia rurala*, de I. Brezoianu contribuie semnificativ la îmbogățirea terminologiei alimentare de specialitate: *alcoholmetru, asimila, azotat, calcina, calcinație, cereale, cidru, compoziție, cultiva, forager, foragiu* „furaj”, *gluten, moleculă, nutriție, permeabilitate, porositate, speție* „specie”, *svaporație* „evaporație”, *tinctorial, vinificație* etc. Se remarcă faptul că forma unor termeni este încă tributară limbii din care au fost preluați. Se observă că, în primele decenii ale secolului al XIX-lea, mulți termeni din domeniul fizicii și al chimiei apar în texte și lucrări aparținând altor domenii ale științei. Astfel, termenii fizico-chimici sunt puși în circulație de scrieri cu caracter geografic, agronomic, medical, exemplificate de tipăriturile menționate anterior: *Învățături de multe științe* (Sibiu, 1811), *Învățătura de a face sirup și zahar din mustul tuleilor de cucuruz* (Buda, 1812), *Învățătura despre agonisirea viței de vie și despre măiestria de a face vin, vinars și oțet* (Buda, 1813). Aceștia li se adaugă *Gheografia sau scrierea pământului* (Buda, 1814-1815) și *Apele minerale de la Arpătac, Bodoc și Covasna* (Sibiu, 1821). Se observă o îmbogățire semnificativă a terminologiei fizico-chimice românești după anul 1830, o dată cu pătrunderea masivă a neologismelor în limba română prin presă și școală. Un rol deosebit în acest sens l-au avut și periodicele „Muzeu(l) național” (București,

⁶I.Gheție, *Istoria limbii române literare*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, p.139.

1836-1838), „Icoana lumii, Iași, 1840-1846 și „Universu(l)”, București, 1845-1848, având ca scop popularizarea științelor naturii.

Apar primele cărți și manuale școlare: în 1842, la București, *Moș Pătru sau învățătorul de sat. Convorbiri asupra mecanicii*, iar în 1849, la Iași, *Fizica elementară*, o prelucrare făcută de Th. Stamati după un autor german. Prima lucrare se remarcă printr-o terminologie nu prea bogată care constă, în mare parte, din neologisme propriu-zise și prin numărul mic de calcuri: *atracție, balanța, condensa, gravitate, hidraulic, folositate „utilitate”*. A doua lucrare se caracterizează printr-un amestec de neologisme propriu-zise și numeroase traduceri sau calcuri lingvistice: *aplicație, ermetic, elasticitate, fluid, gazos, galvanica (baterie), galvanometru, multiplicator, opac, pneumatica, polarizare, spectru; abătător de fulger „paratrăsnet”, aburire „evaporare”, apaduc „apeduct”, curgere „curent”, desime „densitate”, împărțibilime „divizibilitate”*.

Se observă că, alături de termeni cu aspect fonetic sau grafic influențat de franceză, se întâlnesc și unii cu aspect italian sau latinesc. Prezentăm o parte dintre termenii cu circulație mai mare, care s-au adaptat sistemului limbii române și s-au păstrat sub aceeași formă până astăzi: *azotat, absorbție, aspirator, aliaj, caustic, condensare, condensator, comprimare, conductibilitate, chlorat, carbonat, compus, combustie, dizolva, difuz, dilatație, ductilitate, eprobetă, extracție, efervescentă, flacon, furnal, fluiditate, fosforescentă, filtru, filtra, generator, insipid, incandescent, insuflație, laminar, manganat, maleabilitate, molecula, refracta, radiație, resid, reactiv, suspensie, solubilitate, sulfat, silicat, salubritate, solubil, transparenta, volatilitate, vibrație*.

Una dintre tendințele acestei perioade de transformări în cadrul lexicului literar românesc constă în înlocuirea unor termeni de origine nelatină prin neologisme împrumutate din latină și din limbile romanice. Despre o preocupare susținută de a îmbogăți limba română cu termeni științifici nu se poate vorbi decât o dată cu pătrunderea culturii moderne, spre sfârșitul secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea. Amintim rolul deosebit de important pe care l-a avut dezvoltarea învățământului și a presei în limba română în acțiunea de popularizare a științei. După 1860, asistăm la cea de a treia etapă din evoluția stilului științific, caracterizată pe de o parte, de activitatea culturală și științifică a principalelor universități din țară: Iași (1860), București (1864) și, ulterior, Cluj (1919), pe de altă parte, de institute de cercetări și societăți științifice de prestigiu: Academia Mihăileană, Iași, Colegiul Sf Sava, București, Societatea de medici și naturaliști din Iași (1833), Academia Română (1866). Referitor la terminologia științifică aferentă acestei perioade, se constată că mulți dintre termenii proveniți din limbile neogreacă, rusă sau germană, care păstrau încă ceva din aspectul lor fonetic original, își stabilesc acum, pe baza limbii latine, forma definitivă în limba română. Se observă că stilul științific se consolidează, prin fixarea terminologiei sub aspectul ei actual și prin stabilirea normelor exprimării literare.

În urma analizei efectuate pe un corpus de texte alcătuit din texte de specialitate se poate afirma că terminologia aferentă domeniului industriei alimentare prezintă câteva particularități, și anume, prezintă un potențial terminologic ridicat de interdisciplinaritate atât cu științe fundamentale cum ar fi: matematica, chimia, fizica, cât și cu științe ale căror aplicații sunt utilizate pe scară largă, cum ar fi agricultura, geografia, medicina etc. Elementele terminologiilor acestor domenii sunt preluate de alte terminologii, suferind sau nu modificări semantice. Nu există domenii perfect izolate referențial, pentru că domeniile cunoașterii științifice interrelaționează, situându-se în raporturi diferite unele cu altele și dezvoltând zone comune de cunoaștere. În planul limbii, apare astfel o zonă de „lexic specializat interdisciplinar”⁷, care corespunde uneia dintre trăsăturile definiției ale științei

⁷Conceptul a fost folosit de un colectiv coordonat de A.Bidu-Vrăncianu în lucrarea *Lexic științific interdisciplinar*, Editura Universității București, 2001. (versiune electronică, consultată la adresa www.elibrarie.ro/carti/lexic.pdf).

moderne, respectiv interdisciplinaritatea. Un termen specializat devine interdisciplinar dacă satisface condiția de a fi utilizat în cel puțin două domenii științifice diferite.

Se constată un număr destul de mare de termeni interdisciplinari care se regăsesc în structura conceptuală a chimiei, fizicii și matematicii și al căror sens în limba comună este dezambiguizat cu ajutorul contextului: *abatere, adiție, arc, absorbție, bază, câmp, coeficient, constantă, curbă, descompunere, dinamică, difuzie, dispersie, echilibru, echivalent (substantiv), eficiență, element, factor, fază, formă, forță, frecvență, funcție, grad, impuls, indice, inducție, izometrie, izomorfism, măsură, operație, oscilație, parametru, perimetru, potențial, produs (substantiv), radical, raport, randament, soluție, suprafață, valoare, vector, vid (substantiv), viteză, volum etc.*

În această categorie bogată de termeni interdisciplinari se disting următoarele două situații: 1) o categorie de termeni care își păstrează identitatea semantică: *constantă, limită, radical, sarcină, sistem, valoare, vector, volum etc*; 2) o categorie de termeni care suferă modificări, în sensul specializării pe domeniul ingineriei alimentare, prin adăugarea de elemente de specificitate : *coeficient (- caloric alimentar, - de puritate al melasei, - de transfer de substanță, - de vâscozitate, - frigorific, - mediu de emisie, - redus de radiație, - total de transfer termic conductiv cf. DEST, p.196-200); indice (- al aminoacizilor esențiali, - chimic al proteinelor, -de aromă, -de deformare a glutenului, - de maltoză, - de umflare a glutenului, - peroxid, cf. DEST, p.425-427), randament (- al cernerii, - de tăiere, - în drojdie, - la fierbere, - de făină, - în aluat, - în pâine, cf. DEST, p.625-627). Cele mai multe dintre elementele celei de-a doua categorii intră în alcătuirea unor sintagme fixe, care înlătură ambiguitatea și fixează semnificația, individualizând-o referențial: *punte de carbon, hidrogen, oxigen, oxigenperoxidic (chim.) / punte electrică (el.); indice de oxidare (chim) / indice de refracție (fiz.) / indice de cuplaj (el.); rășină schimbătoare de ioni (chim) / rășină fluidă (silv., industria lemnului); film (chim., foto., polgr.) / film (cinema); câmp al cristalului (chim.), câmp de probabilitate (mat.), câmp semantic (lingv.), câmp de radiație (fiz.), câmp electric (el.).* În cazul termenilor simpli, dezambiguizarea se poate realiza cu ajutorul contextului. Dar atunci când aceștia provin din limba comună, potențialul interdisciplinar crește.*

Semnalăm câteva exemple de sintagme fixe, aparținând limbajului industriei alimentare, care deși specializate referențial, își relevă monosemantismul doar specialiștilor, în timp ce, pentru utilizatorii limbii comune, ele pot genera confuzii, în absența contextului:

-*agent purtător de frig* desemnează în limba comună „condiții meteo”, fiind puțin probabil, ca utilizatorii, în lipsa unor cunoștințe din domeniul industriei alimentare, să înțeleagă „agent frigorific”;

-*accident de congelare* ar putea fi înțeles ca accident rutier produs de îngheț, și nu cu sensul specializat de „depreciere calitativă a produselor alimentare conservate prin congelare, datorită contactului cu agentul frigorific nociv” (cf. DEST, p. 3);

-*floarea vinului* nu desemnează o specie de plante, ci o „maladie provocată de bacterii și drojdii peliculare care degradează constituenții vinului” (cf. DEST, p. 357);

-*gipsare* este cunoscut publicului larg, mai mult cu sensul specializat medical, ca punere în gips, și prea puțin cu sensul aferent domeniului ingineriei alimentare, „operație de tratare a musturilor și vinurilor cu sulfat de calciu hidratat, cu scopul de a accelera limpezirea” (cf. DEST, p. 387).

Situații similare cu cele prezentate, adică de cuvinte ale limbii comune, cunoscute deja vorbitorilor, care, pe parcursul existenței lor, suferă un proces de terminologizare, generează ambiguități sau confuzii semantice, generate de cunoașterea parțială a conținuturilor, noțiunilor respective. Vocabularul specializat al industriei alimentare înregistrează exemple de interferențe terminologice și cu alte științe, pe lângă fizică și matematică, cum ar fi:

- fiziologia/anatomia: *celulă de siloz, cap polar hidrofilic, coadă nonpolară hidrofobică*;
- geografia: *aerosoli, convecție, erodare, populație, (sub)strat* etc.;
- agricultura: *biocâmp, compost, cultivare, cultură, fenotip, fertilizator*;
- electronica: *biosenzor, electroforeză, electrofuziune, farad, nanobot, radiație, vector*.

În concluzie, se poate afirma că interferențele terminologice identificate în limbajul specializat al industriei alimentare demonstrează că acesta prezintă un potențial ridicat de interdisciplinaritate cu alte domenii științifice. Totuși, există termeni exclusiv alimentari, sintagme fixe individualizate referențial sau termeni al căror domeniu de origine este doar industria alimentară și care nu se regăsesc și în structura altor domenii de specialitate.

BIBLIOGRAPHY

Sigle: DEST - *Dicționar explicativ pentru știință și tehnologie, Industrie alimentară*, Editura Agir, București, 2006.

Referințe bibliografice:

1. Bidu-Vrănceanu, A. *Lexic științific interdisciplinar*, Editura Universității București, 2001. (versiune electronică, consultată la adresa www.elibrarie.ro/carti/lexic.pdf).
2. Cabré M.T., *Terminologie ou terminologies? Spécialité linguistique ou domaine interdisciplinaire?* În *Meta*, XX, 1991.
3. Chivu, Gh., *Limba română de la primele texte până la sfârșitul secolului al XVIII-lea*, Univers enciclopedic, București, 2000.
4. Ciobanu G., *Elemente de terminologie*, Mirton, Timișoara, 1998.
5. I. Gheție, *Istoria limbii române literare*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
6. Lerat P., *Les langues spécialisées*, PUF, Paris, 1995.
7. Petronela Savin, *Universul din lingură*, Institutul European Iași, 2012.
8. Ursu N.A., *Formarea terminologiei științifice românești*, Editura Științifică, București, 1966